

zać się wyłącznie z Papieskim Wydziałem Teologicznym. Prośba została przyjęta. Odtąd prowadził jedynie zajęcia z katechetyki (wykłady i seminaria naukowe) oraz pedagogiki na Papieskim Wydziale Teologicznym, Studium Katechetycznym i Kolegium Teologicznym. Z dniem 27 października 1986 r. został mianowany redaktorem naczelnym dwumiesięcznika „Katecheta”. Funkcję tę pełnił do 1997 r. W 1992 r. został mianowany członkiem Komisji Głównej oraz przewodniczącym Komisji Wychowania Katolickiego Poznańskiego Synodu Archidiecezjalnego 1992-1993. Dnia 19 grudnia 1988 r. został mianowany kanonikiem gremialnym Kapituły Kolegiackiej w Poznaniu.

JAN SZPET

Wkład księdza Władysława Koski w kształtowanie oblicza polskiej katechezy młodzieżowej

Podjęcie tego zagadnienia wymaga omówienia czterech odcinków działalności ks. dr Władysława Koski. Skupię się szerzej na dwóch z nich.

UDZIAŁ W PRACACH NAD PROJEKTEM PROGRAMU KATECHETYCZNEGO

Dnia 8 lutego 1961 r. Komisja Szkolna Episkopatu Polski pod wpływem wystąpienia ks. Mariana Finke inspirującego do podjęcia zmiany obowiązującego programu katechetycznego rozpoczęła dyskusje na temat potrzeby odnowy obowiązującego programu katechetycznego. Dnia 10 listopada 1964 r. została powołana specjalna Podkomisja Programowa na czele której stanął ks. M. Finke. Zadaniem, które przed sobą postawiła było wypracowanie ramowego oraz szczegółowego projektu programu katechetycznego. Prace trwały do roku 1971.

W ostatecznym wypracowaniu programu zatwierdzonego przez Konferencję Episkopatu Polski w 1971 r., zwłaszcza dla młodzieży, znaczącą rolę odegrało grono 11 kapłanów poznańskich, które od 1967 r. tworzyło grupę roboczą pod przewodnictwem ks. M. Finke. W jej skład weszli specjaliści różnych dziedzin: ks. M. Maciołka, ks. J. Stanisławski, ks. P. Siebert, ks. J. Durczewski, ks. W. Koperski, ks. T. Szmyt, ks. J. Wenski, ks. W. Raczkowski, ks. S. Schudy, ks. Z. Gruss. Pedagogikę i katechetykę reprezentował ks. Władysław Koska.

PRACA NAD PODRĘCZNIKAMI

Wdrożenie w życie nowego programu katechetycznego wymagało powstania nowych podręczników. Praca ta w środowisku poznańskim została zlecona ks. W. Kosce. Z tego powodu w 1973 r. został zwolniony z pełnionej funkcji archidiecezjal-

nego duszpasterza młodzieży męskiej i żeńskiej pracującej, by przygotować katechezę dla młodzieży.

Efektem kilkuletnich prac była seria czterech podręczników dla ucznia zatytułowana: *Wiara i życie chrześcijanina* oraz podręcznik dla katechety: *Propozycje metodyczne do materiałów katechetycznych*, *Wiara i życie chrześcijanina* cz. I-III. Poznań 1982. Materiały dla ucznia ukazały się drukiem w latach 1981 i 1982. Wcześniej funkcjonowały w formie maszynopisu. Część druga serii zatytułowana – *Chrystus żyjący w swoim Kościele* ukazała się po raz pierwszy w roku 1973 jako piąta część serii podręczników *Katechizm Religii Katolickiej*. Wcześniej schematy ukazywały się na łamach dwumiesięcznika „Katecheta”. Stanowiły one pierwszą propozycję podręczników do nowego programu w Polsce, wyznaczając równocześnie schemat programu szczegółowego.

Propozycje metodyczne zostały opracowane według tematów określonych w *Programie szczegółowym katechizacji w zakresie szkoły średniej* w wersji poznańskiej. Najważniejszą ich cechą, zdaniem ks. W. Koski, było odejście od tradycyjnego układu podręcznika zawierającego podzieloną na tematy treść przedstawioną w formie wykładu, i tę formę wykładu sugerującą katechecie w jego praktycznym oddziaływaniu. W materiałach została przyjęta zasada, że należy młodzieży dać do ręki podręcznik pracy, który przez sam swój układ będzie ukierunkowywał pracę katechety na zastosowanie zasady aktywizacji katechetycznej. Inną istotną cechą podręcznika były teksty: w części I – teksty biblijne, w części II – źródłowe teksty historyczne, w części III i IV – teksty z publikacji książkowych i czasopiśmienniczych, ankiet oraz teksty Soboru Watykańskiego II. Układ tekstów zamierzał tworzyć pewną organiczną strukturę kształtując schemat katechez. Nagłówki zamieszczone nad tekstami miały sugerować katechecie dyspozycje katechez. Jak wyznał autor dobór tekstów został tak dokonany nie tylko, by był poprawny pod względem doktrynalnym, ale by wyrażał zaangażowanie i postawę piszącego, by przynosił świadectwo wiary. Posłużenie się podczas katechez tekstami miało również umożliwić katechecie zaznajomienie katechizowanych z piśmiennictwem religijnym.

Materiały przynoszą pewien model katechez. Stanowią próbę oparcia katechez młodzieżowej na modelu kerygmatyczno-antropologicznym. Można w nim wyróżnić cztery elementy: sytuację egzystencjalną, przepowiadanie, życie chrześcijanina, modlitwę. Sytuacja egzystencjalna – polega na tym, że katecheta przedstawia odpowiednio dobraną, konkretną i bliską katechizowanym sytuację życiową, która pełni rolę zaprezentowania sytuacji problemowej i postawienia problemu. Przepowiadanie – ta część katechez ukazuje odpowiedź na postawiony problem, to odpowiedź miłującego Ojca, który objawia się *dla nas i dla naszego zbawienia*. Życie chrześcijanina – w tej części chodzi o kształtowanie postaw życiowych człowieka wierzącego, konsekwencje poznanej prawdy dla życia; nie wyklucza to podejmowania konkretnych postanowień. Modlitwa – materiały zakładają organiczny związek modlitwy z katechezą. Głoszenie wezwania Bożego ma wywołać odpowiedź człowieka, a jedną z jej istotnych form jest modlitwa. Organiczny związek modlitwy z katechezą ozna-

cza, że staje się ona nieodzownym elementem katechezy. Modlitwa winna być najściślej związana z tematem katechezy, poznana prawda winna stać się treścią modlitwy. Przy czym autor uważa, iż istnieje potrzeba uczenia czy przypominania modlitwy opartej na formułach – pacierza. Stąd winien on stanowić modlitwę rozpoczynającą katechezę; modlitwa kończąca winna być organicznie włączona w strukturę katechezy. Modlitwa wymaga stworzenia odpowiedniej atmosfery skupienia (moment ten został szczególnie zaznaczony w części pierwszej).

Uwzględniając wymagania psychologii i pedagogiki ks. W. Koska konsekwentnie w każdej jednostce stosuje zasadę aktywizacji. Uważając ją za zasadę naczelną i podstawową w głębszym, trwalszym przyswojeniu treści nauczania i wychowania. Konieczność wprowadzenia aktywizacji argumentuje mentalnością współczesnego człowieka, który będąc ostrożny w przyjmowaniu cudzych opinii i sądów sam przyjmuje postawę badawczą. Postawa ta jest charakterystyczna też dla młodzieży. Stosowanie zasady aktywizacji stwarza warunki, aby postawa samodzielnej pracy, własnego poszukiwania i odkrywania została wykorzystana dla skutecznego katechizowania. *Propozycje metodyczne* charakteryzują się konsekwentnym stosowaniem tej zasady uważając, iż bez pomocy tej zasady może nastąpić przyswojenie treści, ale będzie to pamięciowe i powierzchowne.

Podejmując wymagania pedagogiki ks. W. Koska, w swoich materiałach, duży nacisk położył na wprowadzenie do katechezy metody problemowej rozwijającej aktywność poznawczą uczniów. Każda jednostka posiada takowy układ.

Na rolę jaką zakładał autor publikując materiały wskazuje ich nazwa *propozycje*. Sugeruje ona pomoc w przygotowaniu katechezy, propozycje modelu katechezy, suponuje zastosowanie określonych metod. Nie zamierza jednak krępować własnej twórczości katechety.

PODRĘCZNIK KATECHETYKI

Dostrzegając brak pomocy dla studentów teologii w seminariach do nauczania katechetyki ks. W. Koska postanowił temu zaradzić. W 1986 r. ukazało się pierwsze, a w 1993 r. drugie wydanie „Katechetyki”.

REDAKTOR „KATECHETY”

W 1986 r. po śmierci założyciela i pierwszego redaktora dwumiesięcznika poświęconego katechezie i wychowaniu religijnemu „Katecheta” ks. dr W. Koska został mianowany jego redaktorem naczelnym. Funkcję tę pełnił do 1997 r. Na jego łamach zamieszczał szereg artykułów podejmujących m. in. zagadnienia katechezy młodzieżowej oraz schematy katechez adresowanych do tej grupy wiekowej.